

הַלְכוּת שְׁפַת סִימָן שְׂכָה

ביאורים ומוספים

בכיסו כמה פרוטות, שמותר לטלטלו, כיון שהפרוטות בטלות לבגד. ומבואר במג"א (סי' שכג ס"ק יד, שהוא מקור דברי השעה"צ), שמטעם זה התיר השו"ע לעיל (סי' שח סכ"ז) לטלטל שולחן שמונחת עליו עצמות או קליפות שאינן ראויות למאכל בהמה אם מונחת על השולחן גם פת, כיון שהעצמות והקליפות בטלות לפת. ואם קשה לו לנער את השולחן, כתב המשנ"ב שם (ס"ק קטז) שיתכן שמותר להניח פת על גביו אפילו לכתחילה כדי לטלטלו.

ומשמע מדבריו, שבלא הטעם שהפירושים בטלים לכוס, נעשית הכוס בסיס לפירושים באמצע השבת. ואע"פ שכתב במשנ"ב לעיל (סי' רטו ס"ק כו) שאין דבר נעשה בסיס באמצע השבת, כבר כתב החו"א (או"ח סי' מח ס"ק ח) שדוקא לענין ניעור אומרים כן, ומשום כך מותר לנער, אבל לטלטל את הבסיס אסור אף לצורך מקומו. וכן מבואר ממה שכתב המשנ"ב לעיל (סי' שי ס"ק לו), שדבר שנעשה בסיס באמצע השבת, אם לא מניח עליו דבר היתר אסור לטלטלו, אבל לנער מותר.

ומשמע מדבריו שאף אורח יכול לעשות בסיס, וכן מבואר ברמ"א לעיל (סי' שט ס"ד), ומשמע במשנ"ב שם (ס"ק כז) שדוקא כשעושה כן מדעת בעל הבית ונוח לבעה"ב בכך, אבל כשאין הדבר נוח לבעה"ב לא נעשה החפץ בסיס בכך. וכן מבואר בתוספות רע"א (דמאי פ"ז מ"ב אות עא) לענין תלמיד חכם שמתארח אצל עם הארץ בשבת, שצריך להפריש תרומה ולומר 'מה שאני משייר בכוס יהיה מעשר' [מלבד שצריך להתנות כן מערב שבת], שכתב שם שאין התלמיד חכם עושה את הכוס בסיס לתרומה הטמאה [שהרי תרומת עם הארץ טמאה, ודינה כמקצה מחמת גופן] כיון שאין הכוס שלו, למרות שהוא אורחו של עם הארץ. [ומ"מ מבואר בירושלמי (דמאי ד, א) שאין לו לטלטל את הכוס, משום שעל ידי כך הוא מטלטל את התרומה הטמאה שבה].

והחו"א כתב (או"ח סי' מח ס"ק ט), שטעם זה שהפירושים בטלים לכוס אינו מוכרע, שאפשר שכיון שהפירושים אסורים בהנאה, הרי הם מוקצים יותר מכל מוקצה אחר ואינם בטלים לכוס, וכמבואר בגמרא (ביצה כא, ב), ואין היתר לטלטל את הכוס עם הפירושים אלא מדין גרף של רעי. וראה מה שכתבנו לעיל (סי' שכג ס"ק לו).

[משנ"ב ס"ק ב]

דְּמַפְרָנְסִין עֲנִי אֵינֵי-יְהוּדִים עִם עֲנִי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם⁶⁵.
(5) ולענין מי שבבעלותו בית מלון, הסתפק הגרש"ז אויערבך (שולחן שלמה ס"ק ב) אם מותר לו לארח נכרים בשבת, שכיון שמטרת האירוח היא להרויח כסף ולא כדי לכבדם, לא שייך בזה הטעם של 'דרכי שלום'.

ולענין ישראל שמחלל שבת בפרהסיא, הסתפק הגרש"ז אויערבך (שם), אם הטעם של 'דרכי שלום' שייך אף בו, או שמא אינו שייך אלא בנכרי, ונפקא מינה אם מותר לארח מחלל שבת בפרהסיא לסעודות שבת.

[משנ"ב ס"ק ז]

אֶפְלוּ אִם אֵינוּ מְפָרֵשׁ לוֹ שְׂיֹאכֵל גַּם-כֵּן שְׂרִי, דְּמַסְתְּמָא יֹאכֵל שְׁמ⁶⁶ וכו', או שְׂהוּא הִרְבֵּה שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְאֶכְלֵן שְׁמ⁶⁷.

(6) ואם דעת הנכרי להוציא את המזונות, כתב לקמן (סי' תמד ס"ק יז) לענין נתינת חמץ לנכרי בערב פסח שחל להיות בשבת, שאם יש שם רשות הרבים גמורה, ראוי לבעל נפש להתנות עם הנכרי במפורש שנותן לו את החמץ על מנת שיאכלנו שם ולא יוציאנו.

(7) ושיעורו, כתב לקמן (סי' תמד ס"ק כ) שהוא יותר מכדי סעודה אחת.

[משנ"ב ס"ק מא]

דְּבִדְאֵי יֵשׁ בּוֹ מַה שְׁנִמְאָס כְּכֹר בְּמִדְרָס רַגְלָיו וְלֹא חֲזִי לְטַלְטְלוּ⁶⁸.
(25) וכשצריך למקומו של התבן, דעת הגרש"ז אויערבך (שולחן שלמה ס"ק ח) שמותר לגורפו על ידי דבר אחר, כדי שיחשב כטלטול מן הצד.

סִימָן שְׂכָה

אֵינוֹ-יְהוּדִי שְׁעֵשָׂה מְלֶאכָה בְּעַד יִשְׂרָאֵל

[משנ"ב ס"ק א]

אָף דְּבִיּוֹם-טוֹב אֶסוּר לְזַמֵּן אֵינוֹ-יְהוּדִי¹ לְאָכֵל עִמּוֹ².

(1) וכן מומר לחילול שבת בפרהסיא, כתב לקמן (סי' תקיב ס"ק ב) שדינו כנכרי ואסור לבשל עבורו ביו"ט, ואם כן אסור גם להזמינו לאכול עמו. [על הזמנת מומר בשבת, ראה מה שכתבנו להלן (ס"ק ב)]. ומי שמחלל שבת משום שאינו יודע את חומרת הענין של חילול שבת, כתב בשו"ת אור לציון (ח"ג פ"ט שאלה ג) שדינו כתינוק שנשבה, ומותר להזמינו לאכול עמו ביו"ט.

ובזמנינו, שישנם רבים שאינם שומרים תורה ומצוות רח"ל, אע"פ שיודעים את חומרת הענין של חילול השבת ויודעים שישנם יהודים שומרי תורה ומצוות, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ב פ"מ אות ג) שיש להחמיר שלא לבשל עבורם ביו"ט. ובענין זה דעת הגרש"ז אויערבך (מעדני שלמה מועדים יום טוב הע' ה) שיש לעיין על מה סומכים אותם המזמינים שבת בפרהסיא לליל הסדר, ומ"מ אם מזמינים אדם שמתחיל להתקרב לשמירת תורה ומצוות, דעתו (הליכות שלמה מועדים ח"ב, פסח הלכה טט, רשימות) שיש להקל, כיון שאפשר לקרבו על ידי הזמנה זו.

ולענין מי שבבעלותו בית מלון שמתארחים שם ביו"ט נכרים ומחללי שבת בפרהסיא, כתב הגר"י קניבסקי (מועדים וזמנים ח"ח סי' מו) שיש כמה צדדים להקל בזה על פי דברי המשנ"ב בהלכות יום טוב, ע"ש.

(2) ודוקא להזמין נכרי לביתו אסור, אבל אם הנכרי בא מאליו לביתו של הישראלי, כתבו השו"ע והרמ"א לקמן (סי' תקיב ס"א) שמותר, והוסיף הרמ"א שם, שהוא הדין לשלוח לנכרי מזונות לביתו.

ולתת לנכרי מזונות בתור תשלום עבור מלאכה גמורה שעשה ביום טוב בשביל הישראלי, כתב המשנ"ב לקמן (סי' תקלו ס"ק מד) שאסור, ואפילו לאחר יו"ט, משום שהישראל מראה בזה שנוח לו במלאכה שנעשתה עבורו בשבת, והוסיף בשעה"צ שם (ס"ק מ), שצריך גם למחות בו בשעה שעושה את המלאכה.

[שעה"צ ס"ק א]

וְאֵין לְאָסֵר מִפְּנֵי שֵׁיטְלֵטֵל הַיִּשְׂרָאֵל הַכּוֹס שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פְּרוּבֵי-פֶת שֶׁשָּׁה אֵינוֹ-יְהוּדִי בֵּינָן דְּנֶאֱסֵר בְּשִׁתְּיָתָא³, דְּלֹא נֶעְשָׂה פְּסִיס, דְּהַפְּרוּרִין בְּטְלֵי לְהַכּוֹס⁴.

(3) ומבואר בגמרא (ביצה כא, ב) שייך זה אסור אפילו בהנאה משום 'סתם יינם', ולכך למרות שהוא ראוי לתרגוליים או לנכרי אסור לטלטלו. וכן מבואר במשנ"ב לעיל (סי' שח ס"ק קע) שמי שאסר כבר בנדר על כל העולם, אסור לכל אדם לטלטלו [כיון שנאסר בהנאה], וכן כתב במשנ"ב לקמן (סי' תמד ס"ק כא) לענין חמץ בערב פסח שחל להיות בשבת, שאחר שעה ששית נחשב החמץ כמקצה ואסור בטלטול, ואפילו למי שיש לו נכרי, או שיש ברשותו כלב, שכיון שהחמץ אסור בהנאה, אין הוא יכול ליתנו להם.

(4) וכן כתב במשנ"ב לעיל (סי' שי ס"ק לא) לענין בגד שמונחת

הלכות שפת סימן שכר שבה

קנז באר הגולה

ח שם בפגמא ט שם
 במשנה ובתקנים
 א ביצה כ"א כפמה
 אמוראי דסבירי הכי
 וכן פסקו הרי"ף
 ורא"ש ורמב"ם
 בפרק ו מהלכות
 שבת ב שבת י"ט
 ג רמב"ם שם ובתב
 הרב המהרי"ך שהוא
 מההירושלמי

האבוס לפני שור של פטם, האפלו אבוס של כלי, גזרה אטו של קרקע (מ) דאיתי לאשווי גמות. וואסור גספן (ב) (מא) לסלק התבן מלפניו לצדדין:

שכה אינו יהודי שעשה מלאכה בעד ישראל, וכו' ט"ז סעיפים:

א מתר (א) לזמן אינו יהודי בשבת, (ב) בומתר לתן מזונות (ג) *לפניו (ד) בחצר (ה) לאכלן, ואם נטלן ויצא אין נזקקין לו. ודוקא שהאינו יהודי בחצר, לאכל אם עומד בחוץ (ה) ופשוט ידו לפניו, שידוע הוא שיוציאו, (ו) האו לתן לו שאר חפצים (ז) שדרך להוציא, אסור אפלו אם עומד בפנים,

ד תוספות והרא"ש והר"ן בריש שבת ה תוספות שם י"ט ורא"ש והר"ן והמהרי"ך שם

באר היטב

לפניו, ש"ג, מ"א: (ב) שדרך וכו'. ענין ט"ז שהעלה דלדין דנהגין להקל לשלח אפלו לכתחלה חוץ לערוכ, כמ"ש רמ"א סעיף י, אין אנו אוששין בדברים הנזכרים כאן אלא במידי דישק בו משא ומתן, אבל אכילה ושתיה נהגים להקל, והשטעם

באור הלכה

* לפניו בחצר. עין משנה ברורה מה שכתבתי בשם הפוסקים לאסור אם נותן לו בידו, ושהאלהי רבה חולק עליהם. ומה שסמכו דבריהם מדברי המהרי"ך בשם התוספות שכתבו דאסור לתן ביד משום עקירה, פירש האלהי רבה דהנינו דוקא כשהאינו יהודי עומד בחוץ, דאז שיק לומר דעושה הישראל עקירה, מה שאין כן כשהאינו יהודי בפנים והוא ידו ברשות אחת מחוץ אחר כך עושה האינו יהודי עקירה מתוך ומתוך. ומשמע לכאורה מדבריו, דלהמהרי"ך אף כשנותן לו על-מנת להוציא מתוך, וזהו דחוק, דממה שסיים המהרי"ך אחר כך: וכן לתת לו משפוטו וכו' דרך מלבוש, הלא יכול להכניסו בפנים ולתן לו, מוכח מזה דגם להמהרי"ך סבירא לה דאף באופן זה אסור, דאף דאין זה בכלל עקירה דהיהנה אסור לישראל מטעם דעושה חצי הפלאכה בעצמו, מכל מקום כיון דנותן לו ומוציאו מחוץ כשלוחו בזה, וכמו שכתבו הפוסקים. ומכל מקום בעניניו נראה לעניות דעתי לענין מזונות כשנותן לו סתם אפלו בידו, שיש להקל כהאלהי רבה, דאף לפי דעת הב"ח ושאר אחרונים בפרוש דברי המהרי"ך, מכל מקום לא משמע במהרי"ך לאסור מטעם עקירה או מטעם דמתוך כשלוחו אלא בידוע שיוציא לחוץ, דיש מתיירין ברשות הרבים דילן או מפני דרכי שלום, ועל זה כתב דבתוספות כתבו [או כפי גרסת הב"ח וכו', ע"ש] לאסור מטעם עקירה [ומה שכתב הב"ח: ומתוך מה שכתב האור זרוע נראה מבאר וכו', איני יודע מנא לה], וכן מוכח שם דאסור במשפוטו וכו' דהנינו באופן זה שלוקח על-מנת להוציא, אבל בדבר שנותן על-מנת לאכל ומעצמו מוציא אין שום סעד קלל משם לאסור משום עקירה, הלא שיק עקירה לישראל בזה, וכן מחוץ כשלוחו גספן אין שיק, דבבב"ח אכילה תלין דמתמא יאכל מיד, כמו שכתבו הפוסקים, אם לא שידוע שיוציא, והמהרי"ך דנקט עונתין לפניו גספן אין ראיה, דאפשר דמשום נותנין לפני פלבים נקט בלשונו זה, או ארחה ומלתא נקט כשכמומנין אותו נותנין לפניו, וכן הוא לשון הרמב"ם *מומנין אינו יהודי ונותנין לפניו. והירושלמי, הובא בהגהת מימוני והביאו הגר"א, ומשמע בהדין דלא דוקא לפניו, דהוא הדין בידו, דכתב אין נותנין מזונות לעובד גלולים על-מנת להוציא, ומשמע דרק על-מנת להוציא אסור אבל בלא על-מנת להוציא מתר לתן לו בכל גוני. הלא הופיר לפניו כלה, ועל-כך קשה על החתונים שהעתיקו בפשיטות דאסור לתן בידו. אכן מדברי השלטינגבורים על המהרי"ך שהביא בשם התוספות, והעתיקו מהגן אברהם, משמע דאפלו במזונות אסור לתן בידו [והנה בתוספות שלפנינו לא נמצא דבר זה, ולעניות דעתי שהוא מדברי התוספות ד ג עמוד א דבור המתחיל 'בבא', ע"ש], והפנה שם כשהוא עומד בחוץ ופושט ידו לפניו, והוא הדין כשהוא עומד בפנים ונותן לו על-מנת להוציא, אבל משטחית דברי השלטינגבורים לא משמע כן. שוב מצאתי באור זרוע שהביא דיש שהיו רוצים לדקדק מהבב"ח דדוקא לפניו [ואבל גם לדידהו אינו מבאר משום עקירה, ונראה שדעתם היה דבידו אסור משום מראית עין], והוא כתב דאין ראיה, וכמו שכתבו נה"עלה [ודע, דהמענין באור זרוע גופא נראה בלבול בדברים כמה שהעתיק במהרי"ך משפ"ש השני בשמו, וכמו כל דברי האור זרוע מוכח שם בהדין כמו שבאר הבית יוסף במסקנתו, ע"ש]. ולדינא נראה דיש לסמוך להקל בדעת האלהי רבה דאין בזה משום עקירה, וגם משום מראית עין אין כאן כיון שאינו נותן לו על-מנת להוציא. וכדמשמע מהירושלמי כלה, וכל שכן ברשות הרבים דילן דאינו אלא גזרה לגזרה, עין שם באור זרוע דסלקא דעתה להקל מטעם זה

שער הצינור

(ג) רש"י: (ג) סמ"ג ומרדכי: (ג) רש"י: (ב) ואין לאסור מפני שיש לטלל הישראל הכוס שיש בו פרווריפת ששקה אינו יהודי בין דנאסר בשתייתו³, הלא נעשה כסיס, דהפרורין בטלי להכוס⁴ [תוספות, והביאו מהגן אברהם בסימן שכר, ואף לפי הפסקנא שם דאסורי הנאה תמירי, אפשר דרבי יהושע בן לוי לא סבירא לה כן]: (ב) דלענין בשול ביום טוב שהוא מלאכה דאורייתא חשיב אין מזונותו עליה, דאסור להרבות בשבילו, כמבאר בסימן תמיר [תוס']: (א) ולא דוקא עניים, דהוא הדין כל אינם יהודים מפני דרכי שלום ממחה"ש בשם ש"ך י"ד סוף סימן קנא: (ד) ב"ח ומגן אברהם בשם השלטינגבורים בשם התוספות ושיא. ועין באור הלכה: (ה) הגר"א ופשוט: (ו) לקמן

(א) לסלק. מפני שיש שנמאס ואינו ראוי לאכילה, רש"י: (ב) בחצר. דחשיב מזונותיו עליה דמפרנסין אותן מפני דרכי שלום, ואם אין הרשות בידו לאכלו בחצר או שהוא הרבה שא"א לאכלם שם אסור לתן

משנה ברורה

האבוס. שגורפין אותו, (ג) שלא יתעבר העפרורית שבאבוס בתבן ובשעורים שנותנין לפניו ויקוץ במאכלו: (מ) דאיתי לאשווי גמות. הנהו, דשם רגילות הוא שמכונן לאשווי כדי שלא יפלו השעורים בהגמות [תוספות], ולכן גזרין גריפה אפלו באבוס שבבב"ח, (לד) אבל מתר לגרף תבה בשבת מן הפסלית הנמצא בה, הלא שיק לגזר: (מא) לסלק התבן וכו'. דכשהוא רב (לה) רוצה לסלקו כדי שלא ידקסנו השור ברעי, ואסור משום דבדואי יש בו מה שנמאס כבר במדרס רגליו ולא חזי לטלטול⁵:
 א (א) לזמן אינו יהודי בשבת. אף דביום טוב אסור לזמן אינו יהודי¹ לאכל עמו², גזרה שמא ירבה לבשל בשבילו, כדלקמן בסימן תקיב, בשבת דאין לחש לזה (ב) שרי: (ב) ומתר לתן וכו'. אף דאסור לטרח בשבת בשביל מי שאין מזונותיו עליו, כדלעיל בסימן שכר, אינו יהודי חשיב מזונותו עליו לענין (ג) שמתר לטרח בשבילו, משום דמפרנסין (א) עניי אינם יהודים עם עניי ישראל מפני דרכי שלום⁶ [תוס']: (ג) לפניו בחצר. כתבו (ד) הפוסקים, דדוקא לתן לפניו והוא יקחם בעצמו שרי, אבל לתן לידו אסור, דשמא יוציא לרשות הרבים, ונמצא למפרע דהיישראל עשה העקירה מרשות היחיד דאסור, וכדלקמן בסימן שמו. ודעת האלהי רבה, דמתר לתן לו אף בידו כשהוא בחצר, כיון שאין נותן לו על-מנת להוציא, דכיון דהאינו יהודי עומד בפנים, כשיוציא לחוץ חשוב עושה בעצמו העקירה. ויש להקל בזה כדבריו, וכמו שכתבנו בבאור הלכה. ואם הישראל אינו מוסר לידו אלא האינו יהודי לוקח מיד הישראל, (ה) לכלי עלמא מתר כשלוקח על-מנת לאכל בחצר, דאף כשיוציא, הלא לא עשה ישראל העקירה כלל: (ד) לאכלן. אפלו אם אינו מפרש לו שייאכל גספן שרי, דמסתמא יאכל שם⁶, אלא בא לאפוקי אם אין רשות בידו לאכלן שם, או שהוא הרבה שאי אפשר לאכלן שם⁷, אסור לתנם לפניו, דהוי פאלו נותנו על-מנת להוציא, ויש בו משום מראית העין, שייאמרו שמוציא בשביל ישראל ובשליחותו, וכמבאר בסימן רמז [מ"א בשם ש"ך וכן הוא באו"ז]: (ה) ופשוט ידו לפניו. ובזה אפלו לא יתנם הישראל לידו, (ו) אלא יקבלם מיד הישראל, דאין עושה הישראל שום עקירה, אפלו הכי אסור, דכיון שידוע שיוציאו יאמרו דבשליחותו מוציא, וכל-שכן למסר לידו דאסור משום העקירה, וכדלקמן בסימן שמו: (ו) או לתן לו. ואפלו לא יתנם לידו אלא יניח לפניו בחצר, כיון שידוע שיוציא אסור, דיאמרו דבשליחותו מוציא, וכב"ל

(ג) רש"י: (ג) סמ"ג ומרדכי: (ג) רש"י: (ב) ואין לאסור מפני שיש לטלל הישראל הכוס שיש בו פרווריפת ששקה אינו יהודי בין דנאסר בשתייתו³, הלא נעשה כסיס, דהפרורין בטלי להכוס⁴ [תוספות, והביאו מהגן אברהם בסימן שכר, ואף לפי הפסקנא שם דאסורי הנאה תמירי, אפשר דרבי יהושע בן לוי לא סבירא לה כן]: (ב) דלענין בשול ביום טוב שהוא מלאכה דאורייתא חשיב אין מזונותו עליה, דאסור להרבות בשבילו, כמבאר בסימן תמיר [תוס']: (א) ולא דוקא עניים, דהוא הדין כל אינם יהודים מפני דרכי שלום ממחה"ש בשם ש"ך י"ד סוף סימן קנא: (ד) ב"ח ומגן אברהם בשם השלטינגבורים בשם התוספות ושיא. ועין באור הלכה: (ה) הגר"א ופשוט: (ו) לקמן

הלכות שבת סימן שבה

(ז) אָפּלו אַם הַחפְצִים שֶׁל אֲיִנוּי־הוֹדֵי, שֶׁהוּאָה אֲיִנו יוֹדֵעַ שֶׁהַחפְצִים שֶׁל אֲיִנוּי־הוֹדֵי: הַגַּה וְאֶפְלו (ג) (ח) בִּיחַד לוֹ מְקוֹם מִבְּעוֹד יוֹם יֵשׁ לְהַחֲמִיר (מֵרַכִּי כִּי דִשְׁבַח): **ב** יֵהִיכָא דְאִיכָא (ט) מִשּׁוּם דְרַכִּי שְׁלוֹם (י) אוּ בְאֲיִנוּי־הוֹדֵי אֲלֵם, (ז) מִתֵּר לֶחֶת לוֹ אוּ לְשַׁלַּח לוֹ עַל־יְדֵי אֲיִנוּי־הוֹדֵי. (יא) וְהוּא הִדִּין לְצַרְף מְצוּהָ, כְּגוֹן לְהוֹצִיא (יב) חֶמֶץ מִבֵּיתוֹ בְּפֶסַח (מֵרַכִּי): **ג** מִתֵּר לְהַחֲלִיף מִשְׁכּוֹן בְּשַׁבַּת אִם הוּא מִלְבוּשׁ, וְיוֹצִיאָנוּ (יג) דְרָף מִלְבוּשׁ כִּי אֵין זֶה מִשְׂא וּמִתָּן, וְגַם בְּיִשְׂרָאֵל מִתֵּר בְּעֵנֶן זֶה אִם הִישְׁרָאֵל צְרִיף לְלִבְשׁוֹ: הַגַּה (ד) וְטוֹב שֶׁהָאֲיִנוּי־הוֹדֵי יִדְעַת הַמְשַׁכּוֹן עֲצָמוּ (יד) וְיִצִּיחַ אַחֵר בְּמִקְוָמוּ (טו) וְלֹא יִגַּע בּוֹ הִישְׁרָאֵל, שְׁלֹא יִהְיֶה נִרְאָה כְּנֹשֵׂא גִוְתָן (אֲגוּדָה). וְעֵינֵן לְעִיל סִימָן שׁוֹ בְּסוּפוֹ מִדִּין אֲיִנוּי־הוֹדֵי הַמְבִיא בְּשַׁבַּת אִיזוֹ דְכָר אִם מִתֵּר לְקַבְלוֹ: **ד** פֶּת שְׂאֵפָה אֲיִנוּי־הוֹדֵי *לְעַצְמוֹ *בְּשַׁבַּת, (טז) *יֵשׁ (יז) [1] אוּסְרִים (יז) וְיֵשׁ מִתִּירִים, (יח) *וּבִשְׁעַת (י) הִדְחַק אוּ לְצַרְף

בְּאֵר הַיֵּטֵב

שְׁהוּא צָרְף שַׁבַּת וְאִ"א לְיִשְׂרָאֵל לִילָף אַחֵר זֶה וְהוּי כְּמוֹ לְצַרְף מְצוּהָ הַנּוֹכַח בְּסוּפוֹ, עַכְ"ל: (א) בִּיחַד. דִּי"א דְשִׁכְרוּת לֹא קִנְיָא. וְעַמְ"א שֶׁהַעֲלָה דָאִם הַחֲפֵץ הוּא שֶׁל אֲיִנוּי־הוֹדֵי וְאִינוֹ מִשְׁכּוֹן מִשּׁוּם עֲקִירָה, מִ"א, (ה) וְטוֹב. וְכַתֵּב בְּאֲגָדָה דִּיהִי אִם הָאֲיִנוּי־הוֹדֵי מֵינִיחַ הַמְּעוֹת וְנוֹטֵל הַמְשַׁכּוֹן נְמִי שְׂרִי, וּבְלִבְדָּ שְׁלֹא יִחָשֵׁב עוֹמו, וְכַתֵּב שֶׁשׁ שְׁעָנָה לָהֶם הַהֲחַנּוּת לְמַחֵר, וְרַמְ"א לֹא חָזַק כִּינֵן שְׂרִי מִקַּל לְגַמְרֵי. כַּתֵּב הַסְּמִיעַ בַּח"מ סִימָן קלא ס"ק י דָאִם בָּא אֲיִנוּי־הוֹדֵי לְטַל מִשְׁכּוֹנוֹ מִישְׂרָאֵל בְּשַׁבַּת מִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל לְהִיתּוֹ עֵרֵב, וּבְפֶסַח בֵּינֵן הַשְּׂמִשׁוֹת וְכִי, ע"ש: וְרַמְ"א כַּתֵּב: וְלִי דְאֶסוּר מִשּׁוּם מִמְּצוֹת הַחֲפֵצִים, וְעֵינֵן סִימָן שׁוֹ ס"ד, ע"ש: (1) אוּסְרִים. דְהִל נִלְדָּ, וְהִישְׁמַתִּירוּן ס"ל כִּינֵן דְגַמְרוּ בִּידֵי אָדָם לֹא הָיוּ לֵה מְקַצֵּה, וְעֵינֵן מִ"א. וְעֵינֵן בְּחֻשְׁבוֹת שְׁבוּתֵי־עֵינֵן ח"א חֲא"ח הַלְכוֹת שַׁבַּת אִי שְׂרִי לְשִׁתּוֹת הַקְּאוּרִי בְּשַׁבַּת בְּבֵית הַמְשַׁמָּה שֶׁל אֲיִנוּי־הוֹדֵי, ע"ש: (1) הִדְחַק. כְּגוֹן שְׂרִי

שְׂעָרֵי הַשּׁוּבָה

[1] אוּסְרִים. עֵינֵן בַּח"ט. וְעֵינֵן בְּש"י סִימָן יב שַׁתֵּב דְרַכִּים יִשְׁתּוּ לֹא לִימָא וְתַחֲדָי עֲנוּתָם עַל עֲצוּמוֹתָם, וְכָל מִי שִׁישׁ בְּיָדוֹ לְמַחּוֹת בְּהוּ כִר, וְרֵאִיתִי אֲיִנוּי־הוֹדֵי וְאִינוֹ מִשְׁכּוֹן כָּלֵל לְיִשְׂרָאֵל לְכַ"ע שְׂרִי, ע"ש: (7) מִתֵּר לֶחֶת. וְרַמְ"א אֶסוּר לֶחֶת בְּיָדוֹ מִשְׁכּוֹן מִשְׁכּוֹן כָּלֵל לְיִשְׂרָאֵל לְכַ"ע שְׂרִי, ע"ש: (ה) וְטוֹב. וְכַתֵּב בְּאֲגָדָה דִּיהִי אִם הָאֲיִנוּי־הוֹדֵי מֵינִיחַ הַמְּעוֹת וְנוֹטֵל הַמְשַׁכּוֹן נְמִי שְׂרִי, וּבְלִבְדָּ שְׁלֹא יִחָשֵׁב עוֹמו, וְכַתֵּב שֶׁשׁ שְׁעָנָה לָהֶם הַהֲחַנּוּת לְמַחֵר, וְרַמְ"א לֹא חָזַק כִּינֵן שְׂרִי מִקַּל לְגַמְרֵי. כַּתֵּב הַסְּמִיעַ בַּח"מ סִימָן קלא ס"ק י דָאִם בָּא אֲיִנוּי־הוֹדֵי לְטַל מִשְׁכּוֹנוֹ מִישְׂרָאֵל בְּשַׁבַּת מִתֵּר לְיִשְׂרָאֵל לְהִיתּוֹ עֵרֵב, וּבְפֶסַח בֵּינֵן הַשְּׂמִשׁוֹת וְכִי, ע"ש: וְרַמְ"א כַּתֵּב: וְלִי דְאֶסוּר מִשּׁוּם מִמְּצוֹת הַחֲפֵצִים, וְעֵינֵן סִימָן שׁוֹ ס"ד, ע"ש: (1) אוּסְרִים. דְהִל נִלְדָּ, וְהִישְׁמַתִּירוּן ס"ל כִּינֵן דְגַמְרוּ בִּידֵי אָדָם לֹא הָיוּ לֵה מְקַצֵּה, וְעֵינֵן מִ"א. וְעֵינֵן בְּחֻשְׁבוֹת שְׁבוּתֵי־עֵינֵן ח"א חֲא"ח הַלְכוֹת שַׁבַּת אִי שְׂרִי לְשִׁתּוֹת הַקְּאוּרִי בְּשַׁבַּת בְּבֵית הַמְשַׁמָּה שֶׁל אֲיִנוּי־הוֹדֵי, ע"ש: (1) הִדְחַק. כְּגוֹן שְׂרִי

בְּאֵר הַלְּבָה

כָּל גּוּי, אֵלָא דְמִסְתֵּם דְאֵין בְּיָדוֹ לְהַקְלֵל מִשְׁעֵם זֶה בְּלִבְדָּ אִם נוֹתֵן עַל־מִנְתָּה לְהוֹצִיא רַק הִיכָא דְאִיכָא מִשּׁוּם דְרַכִּי שְׁלוֹם: * לְעַצְמוֹ. הֵיא לְעַצְמוֹ לֹא דְקָא, דָאִם הֵינֵי יוֹדְעֵין שֶׁהוּא לְעַצְמוֹ, אֶפְלו כְּחַל אֶסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְאָכַל מִמֶּנּוּ, דְהָיוּ לֵה פֶת שֶׁל בַּעַל־בֵּית וְאֶסוּר לְכַלֵּי עֲלָמָא, כְּמוֹ שַׁתֵּב בִּירוּחֵי־דֵעָה סִימָן קיב, אִם לֹא בְשַׁעַת הַדְּחַק שְׂאֵין מְצוּי פֶת אַחֵר כָּלֵל, אֵלָא מְרִירָ בַּפֶּת שְׁעוּשָׂה לְמַכּוֹר הֵיא עִיר שְׂרַבָּה אֵינִם יְהוּדִים דְאֶדְעָתָא דְרַבָּה קַעֲבִיד, וְמָה שַׁתֵּב לְעַצְמוֹ הֵינֵן שְׁלֹא אָפַה בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל (אֲחֲרוּסִים): * בְּשַׁבַּת. לְכַאוּרָה נִרְאָה דָאִם יֵשׁ סֶפֶק שְׂמָא נִגְפָּה קָצַת מִבְּעוֹד יוֹם (וְהֵינֵן כְּדִי קוֹרִימַת פְּנִים, וְכִבְסִימָן רַבִּי עֵיפִי ה) יֵשׁ לְהַקְלֵל הוּאֵיל וְיֵשׁ מִתִּירֵין כָּלֵל עֵינֵן, וְעֵינֵן מָה שֶׁפֶסַק הַרְמִ"א סִימָן רַבִּי עֵיפִי ד, עַן שֶׁ בְּמַגְן־אֲבָרְהָם סִימָן י: * יֵשׁ אוּסְרִין וְכִי. הַפֶּה כֵּינֵן פְּלִגְתָּא זוּ פְּלִיגֵי נְמִי הַרְאֻשׁוֹנִים בְּאֲיִנוּי־הוֹדֵי שְׁעָשָׂה מְנַעֲלִים

מְשַׁנָּה בְּרוּרָה

בְּסַעֲרֵי־קֶטֶן ד: (1) אָפּלו אַם הַחפְצִים שֶׁל אֲיִנוּי־הוֹדֵי. בְּטוֹר אֵיתָא יְאוּ אֶפְלו וְכִי, (1) וּפְרָשׁוּ דְאֶדְלַעֲלֵל קְאִי, דְהָאֲיִנוּי־הוֹדֵי עוֹמֵד בַּחוּץ וּפּוֹשֵׁט יָדוֹ לְפָנִים, דְכָּזוֹ אֶפְלו אִם הַחפְצִים שֶׁל אֲיִנוּי־הוֹדֵי יֵשׁ מְרִאֲתֵי־עֵינֵן, שְׂאִימָרוּ דְשֵׁל יִשְׂרָאֵל הֵם שְׂמוֹסֵר לְיָדוֹ, אֲכָל כְּשֶׁעוֹמֵד בַּחוּץ (2) מִתֵּר לֶחֶת לְפָנָיו, דְלֹא גּוֹרֵינֵן פְּלִי הֵיא בְּחַפְצִים שֶׁל אֲיִנוּי־הוֹדֵי, וְאֶמְרִינֵן דְהוּאָה אוֹתוֹ שְׂמוֹצִיא אַחֲרֵי־כֵף יוֹדֵעַ שֶׁהַחפְצִים שֶׁל אֲיִנוּי־הוֹדֵי הֵם: (3) בִּיחַד לוֹ מְקוֹם. הֵינֵן אִם הֵינֵן הַחֲפֵץ מִמְשַׁכּוֹן אֶצְלֵ יִשְׂרָאֵל, אִף שִׁיחַד לוֹ מְקוֹם עַל הַחֲפֵץ שִׁיבָאוּ וְיִשְׁלַחוּ כָּל זְמַן שְׂרִירָהָ, אֶפְלו כִּי אֶסוּר לְהַנִּיחוֹ שִׁיטְלוֹ בְּשַׁבַּת, (4) דְחַפֵּץ הַמְמַשְׁכּוֹן אֶצְלֵ יִשְׂרָאֵל הוּי כְּשֵׁלוֹ, וְמָה שִׁיחַד לוֹ מְקוֹם

לֹא מְהֵי, דְשִׁכְרוּת לֹא קִנְיָא וְעוֹדֵין בְּרִשׁוֹת הִישְׁרָאֵל הוּא, וְאִיכָא מִשּׁוּם מְרִאֲתֵי־עֵינֵן: **ב** (ט) מִשּׁוּם דְרַכִּי שְׁלוֹם. (1) כְּגוֹן אֲיִנוּי־הוֹדֵי שִׁחְלָה, וְשִׁלַּח אַחֵר מְאָכַל יִשְׂרָאֵל: (2) אוּ בְאֲיִנוּי־הוֹדֵי אֲלֵם. וּמִבְּקַשׁ חֲפֵצָיו, (3) וְאִף שְׂאֵין חֲשַׁשׁ סַכְנָה בְּדָרְכָּ: (4) וְהוּא הִדִּין לְצַרְף מְצוּהָ. (5) וְאִף דְאֶסוּר לֶחֶת לְאֲיִנוּי־הוֹדֵי אִם יוֹדֵעַ שִׁיּוֹצִיא הַחפְצִים מִבֵּיתוֹ לְרִשׁוֹת־הַרְבִּים בְּשַׁבַּת אִף שְׁלֹא בְּשִׁלְחִיתוֹ יִשְׂרָאֵל, וְכַל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁהוּא בְּשִׁלְחִיתוֹ, מִכָּל מְקוֹם הַתִּירוֹ כָּלֵל אֵלוֹ (6) מִשּׁוּם דְהִדִּין לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים אֵין לָנוּ רִשׁוֹת־הַרְבִּים דְאוּרִינְתָא, וְאִינוֹ אֵלָא שְׁבוּת דְשַׁבּוֹת, וְהַתִּירוֹ בְּמִקּוֹם מְצוּהָ אוּ מִפְּנֵי דְרַכִּי שְׁלוֹם וְכִי הֵיא גּוּנָא. (7) וּמִכָּל מְקוֹם צְרִיף לְזַהֵר כָּלֵל אֵלוֹ שְׁלֹא לְמַסֵּר לְיַד אֲיִנוּי־הוֹדֵי, דְיַעֲשֶׂה הִישְׁרָאֵל עֲקִירָה, דְהָא אֶפְשָׁר לְבַקֵּשׁ לְהָאֲיִנוּי־הוֹדֵי שִׁיּקְחָנָה בְּעַצְמוֹ, (8) וְאֶפְלו אִם הָאֲיִנוּי־הוֹדֵי מִבְּקַשׁ שִׁיּתְנוּ לְחוּף כְּלוּי, יֵשׁ לְזַהֵר שִׁיּעֲמִידוּנוּ בְּבֵית וְאַחֵר שִׁיּשְׁפֹּף הִישְׁרָאֵל לְחוּכּוֹ יִתְחַנּוּ: (9) חֶמֶץ מִבֵּיתוֹ. כְּגוֹן עֵרֵב פֶּסַח שֶׁחַל בְּשַׁבְּחָא⁽¹⁰⁾ [נִמְרַכִּין]: **ג** (יג) דְרָף מִלְבוּשׁ. (טו) דִּיאִי לֹא הִכִּי אֶסוּר כְּשֶׂאֵר חֲפֵצִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל בֵּינֵן שְׂמַמְשַׁכְּנֵין אֶצְלוֹ, דִּיאִמְרוּ דְהִישְׁרָאֵל צְנָה לְהוֹצִיא, וְכַ"ל בְּסַעֲרֵי־קֶטֶן ח. מִיָּהוּ, אִם הָאֲיִנוּי־הוֹדֵי אֲלֵם וְאִינוֹ רוּצָה לְקַחַת בְּדָרְף מִלְבוּשׁ, מִתֵּר כָּלֵל גּוּי, וְכַ"ל: (יד) וְיִצִּיחַ אַחֵר. כַּתֵּב בְּאֲגָדָה: הוּא הִדִּין אִם הָאֲיִנוּי־הוֹדֵי מֵינִיחַ הַמְּעוֹת וְנוֹטֵל הַמְשַׁכּוֹן, נְמִי שְׂרִי, וּבְלִבְדָּ שְׁלֹא יִחָשֵׁב הִישְׁרָאֵל עוֹמו וְלֹא יִגַּע בּוֹ הִישְׁרָאֵל, שְׁלֹא יִהְיֶה נִרְאָה כְּנֹשֵׂא גִוְתָן (אֲגוּדָה). וְעֵינֵן לְעִיל סִימָן שׁוֹ בְּסוּפוֹ מִדִּין אֲיִנוּי־הוֹדֵי הַמְבִיא בְּשַׁבַּת אִיזוֹ דְכָר אִם מִתֵּר לְקַבְלוֹ: **ד** פֶּת שְׂאֵפָה אֲיִנוּי־הוֹדֵי *לְעַצְמוֹ *בְּשַׁבַּת, (טז) *יֵשׁ (יז) [1] אוּסְרִים. דְהִל נִלְדָּ, וְהִישְׁמַתִּירוּן ס"ל כִּינֵן דְגַמְרוּ בִּידֵי אָדָם לֹא הָיוּ לֵה מְקַצֵּה, וְעֵינֵן מִ"א. וְעֵינֵן בְּחֻשְׁבוֹת שְׁבוּתֵי־עֵינֵן ח"א חֲא"ח הַלְכוֹת שַׁבַּת אִי שְׂרִי לְשִׁתּוֹת הַקְּאוּרִי בְּשַׁבַּת בְּבֵית הַמְשַׁמָּה שֶׁל אֲיִנוּי־הוֹדֵי, ע"ש: (1) הִדְחַק. כְּגוֹן שְׂרִי

שְׂעָרֵי הַצִּיּוֹן

שְׂמ"ו, וְכֵן מִשְׁמַע מִתּוֹסַפּוֹת וְרֵא"ש רִישׁ שַׁבַּת: (1) מְגַן־אֲבָרְהָם וְתוֹסַפְת־שַׁבַּת וּשְׂמ"א. וּבְקַמְ"א מְרִירָבִי וְהַרְ"ש שְׁלוֹם כַּתֵּב דְהַעֲקֵר דְאִף כְּשֶׁעוֹמֵד בַּחוּץ אֶסוּר לֶחֶת לְפָנָיו⁽⁸⁾: (2) כֵּן כַּתֵּב מְגַן־אֲבָרְהָם וְתוֹסַפְת־שַׁבַּת, וְלִישִׁיתָם אֲזַלֵּי דְבִידָּו אֶסוּר מִשּׁוּם עֲקִירָה, וְאֵלָיָה רַבָּה מִקַּל גַּם בְּהוּ. מִכָּל מְקוֹם כְּגוֹן הַחֲמִיר בְּהוּ בֵּין שְׁנוֹת עַל־מִנְתָּה לְהוֹצִיא, וּבְפֶסַח דְלִהַמְ"א מְרִירָבִי וְהַרְ"ש שְׁלוֹם אֶסוּר בְּהוּ כָּלֵל גּוּי, כַּ"ל: (3) כֵּן כַּתֵּב מְגַן־אֲבָרְהָם, וְכַדְעָתוֹ דְבַחֲצוֹ אֵין אֶסוּר שִׁיּקְבַל חֲפֵצָיו, וְהָא דְאֶסוּר בְּהוּ הוּא דְמִשְׁכּוֹן חֲשִׁיב כְּמוֹ שְׁלוֹ: (4) מְרִירָבִי בְּשֵׁם אוּר וְרַע, וְהוּבָא בְּבֵית־יוֹסֵף, וְדָבַל חֶלְהָ, אִף דְמִפְּנִינֵין מִשּׁוּם דְרַכִּי שְׁלוֹם, הֵלֵא יְכוּל לְבוֹא לְבֵית הַיִּשְׂרָאֵל, וְהִישְׁרָאֵל יְכוּל לְהַשִּׁיב כִּי אִינוֹ רִשְׁאִי לֶחֶת מִבֵּיתוֹ בְּשַׁבַּת, אֲכָל חֶלְהָ שְׂאֵין וְדָהָא יוֹדְעִים דְבִשְׁבִיל חוּלְהָ יִשְׂרָאֵל מִחֲלָלֵין שַׁבַּת לְפַעְמִים: (5) דָאִם הֵינֵן חֲשַׁשׁ סַכְנָה פְּשִׁיטָא דְשְׂרִי אִף בְּרִשׁוֹת־הַרְבִּים גָּמוֹר: (6) דְלֹא הַתִּירוֹ לְבֵית־הֵלֵל אֵלָא עִם הַשְּׂמֵשׁ, וְכִמוֹ שַׁתֵּב סִימָן רֵמו: (7) וְאִף דְהַרְבַּה פּוֹסְקִים סְבִירָא לָהּ דָּגַם לְרִידֵין אֵית לָן רִשׁוֹת־הַרְבִּים, לְעֵינֵן שְׁבוּת עַל־יְדֵי אֲיִנוּי־הוֹדֵי סַכְנֵין בְּהוּ לֶחֶת מִהַקְלִי, וּבְפֶסַח שְׁלֹא יִמְסֹר לְיָדוֹ אֵלָא יִתְחַנּוּ בְּעַצְמוֹ. וְעֵינֵן לְעִיל סִימָן שׁוֹ ח: (7) מְגַן־אֲבָרְהָם וְתוֹסַפְת־שַׁבַּת וּשְׂמ"א, וְהַתִּירוֹ רַבָּה מִצְדוֹ גַּם בְּהוּ לְהַקְלֵל וְכִמוֹ שַׁתֵּב בְּהוּ לְעִיל, מִכָּל מְקוֹם לְכַתְּחֵלָה בְּנֹדָא יְכוּל לְזַהֵר כְּמוֹ שַׁתֵּב בְּשַׁבַּת אֲחֲרוּסִים, וְהָא אֶפְשָׁר לֹא בַּאֲפֵן הַתִּירוֹ לְכַלֵּי עֲלָמָא: (8) מְגַן־אֲבָרְהָם, דְלֹא כַּלְעַת־שַׁבַּת: (9) מְגַן־אֲבָרְהָם וְתוֹסַפְת־שַׁבַּת: (10) דְחִירֵי כַּתֵּב דְהַרְמִ"א וְאֶגְדָּה לֹא פְּלִיגֵי, וּבְאֲגָדָה מוֹיכָּה בְּהִדְחַק דְמִירֵי בַּאֲלֵם, עַן שֶׁ: (11) דְרַכִּי־מִשָּׁה בְּשֵׁם אֲגָדָה (12) לְבוּשׁ, וְהַעֲתִיקוֹ הַתּוֹסַפְת־שַׁבַּת: (13) מְגַן־אֲבָרְהָם וְתוֹסַפְת־שַׁבַּת, דְלֹא כַּסְמִיעַ: (14) הַרְ"ש, וְהַעֲתִיקוֹ הַגְּרִי"א: (15) מְגַן־אֲבָרְהָם.

הלכות שפת סימן שכה

ביאורים ומוספים

12) והחזו"א כתב (או"ח סי' מד ס"ק י), שאין לומר שטעם האוסרים הוא משום נולד, שאם כן היה השו"ע צריך להביא דעה זו לעיל בסימן שח, אלא בהכרח שכיון שהחיתים היו בעולם בבין השמשות והיו ראויות לכסיסה, אלא שהשתנו ונהפכו לפת, אין זה נולד האסור בשבת [וכרבי שמעון הסובר שאין איסור מוקצה ונולד בשבת]. וביאר בטעם האוסרים, שאף על פי שהחיתים היו ראויות לכסיסה, מ"מ לגבי הפת שנעשתה מהן נחשבות הן כאינן ראויות לאכילה, וכל דבר שאינו ראוי לאכילה והוא ביד הנכרי אינו נחשב כמוכן לישראל, ודינו כגרוגרות וצימוקים שהניחם ליבוש, שכתב השו"ע לעיל (סי' שי ס"ב) שאסורים אפילו לרבי שמעון, כיון שאינם ראויים לאכילה בבין השמשות, ואדם דוחה אותם בידיים מאכילה.

13) ואע"פ שכשם שאדם להוט לאכול, כך להוט הוא לשבת באור ולא בחושך, ביאר הגרש"ז אויערבך (שולחן שלמה ס"ק י) שמי"מ שונה הדלקת נר מאכילה, שהרי לאחר שהנכרי הדליק את הנר אין הישראל להוט להדליק נר נוסף, מה שאין כן באכילה שהאכילה הראשונה גוררת אכילה נוספת.

[משנ"ב ס"ק יז]

כיון שיהיה יכלת ביד האיני-יהודי לגמרו, אין על זה שם מקצה ונולד¹⁴.

14) וכמו שאמרו בגמרא (ביצה כז, א) לענין תבשיל שהיה רותח בערב שבת בין השמשות והתבשל במשך השבת, שאע"פ שבבין השמשות עדיין לא היה ראוי לאכילה, מ"מ מותר לאוכלו, שכיון שבבין השמשות היה עומד להיות ראוי לאכילה בשבת באופן ודאי, אין אדם מקצה את דעתו ממנו. ואף פת שאפאה נכרי בשבת, למרות שהעיסה לא היתה ראויה לאכילה בבין השמשות, מ"מ כיון שהיא של נכרי ולא הקצה את דעתו ממנה שהרי יכול הוא לגמור אפייתה, מותר לטלטלה.

ואף לדעה זו, לא הותר 'גמרו בידי אדם' באיסור נולד אלא בנולד שאינו גמור, כגון חטים או עיסה שהיו בעולם בבין השמשות, אלא שהשתנו ונהפכו לפת, אבל בנולד גמור, כגון חלב של פרה העומדת לשחיטה, שבבין השמשות היה עליו שם אוכל [כיון שהיה בגוף הפרה], ובשבת לאחר שיצא מן הפרה נהפך למשקה, כתב בשעה"צ לקמן (סי' תקא ס"ק ח) שאפילו בפרה של נכרי אסור, ואין להתירו מדין 'גמרו בידי אדם'. ולענין נכרי שעשה ביו"ט כלי מעצים שלו, כתב בשעה"צ לקמן (סי' תקא ס"ק לה) שתלוי בנדון זה, אם שייך נולד בדבר שגמרו בידי אדם.

[שעה"צ ס"ק ז]

דאף קשעומד בקצור אסור למן לו תפצי⁸.

8) ואם הנכרי בא לקחת את חפציו מביתו של הישראל בלילה, כשאנשים אינם רואים אותו, כתב בביה"ל לעיל (סי' רנב ס"א ד"ה מבעוד יום) שיש להקל בשעת הדחק, שכיון שהחשד של מראית עין הוא רק באיסור דרבנן, לא גזרו חז"ל על זה בחדרי חדרים וכדו' שאין רואים אותו.

[משנ"ב ס"ק ח]

ומה שיחיד לו מקום לא מהני, דשכירות לא קנא וצדין בישות הישןאל הוא, ואיכא משום מראית-עין⁹.

9) ובמקום הפסד וצורך גדול, כתב לעיל (סי' רנב ס"ק יא) שיש להקל כשיחיד לו מקום.

[משנ"ב ס"ק יב]

כגון ערב פסח שקל בשבת¹⁰.

10) אבל חמץ של ישראל בפסח, לא די בזה שהנכרי מוציאו מביתו של הישראל, שהרי כתב לקמן (סי' תמג ס"ק יד) שעובר עליו ב'בל יראה' אפילו כשאין החמץ בביתו, וחייב לבערו. ואם מצאו ביום טוב, שאסור לבערו, כתב לקמן (סי' תמו ס"ק ז) שיכול להיות לנכרי כדי שיוקנו לים או לבית הכסא, כיון שטלטול על ידי נכרי אינו אלא שבות דשבות, ומותר במקום מצוה. ומ"מ אין העולם נוהגים כך, אלא כופים עליו כלי. וראה הטעם לכך בשעה"צ שם (ס"ק טו).

[משנ"ב ס"ק טו]

בשום אהד מהמשפונות, לא בהישן ולא בהתדש¹¹.

11) ואע"פ שהמשכון הוא מלבוש, מ"מ אסור לגעת בו משום שנראה כמשא ומתן, וכמבואר ברמ"א. אבל אם יש בו שעטנז, כתב לעיל (סי' שח ס"ק קסא) שאסור לטלטלו משום מוקצה, אע"פ שהוא מלבוש ויש עליו שם כלי, וכדעה הראשונה שם.

[משנ"ב ס"ק טז]

יהוי לה נולד¹² וכו', ואף-על-גב דאיני-יהודי שיהליק נר לעצמו לא גזרינן, כמו שקתוב סימן רעו, במידי דאכילה דלהוט ביותר גזרינן טפי¹³.